Adviesaanvraag college aan dagelijks bestuur

Invullen door directie:

Onderwerp adviesaanvraag:	Bestuurlijke reactie op evaluatie bestuurlijk stelsel
Portefeuille:	Democratisering en bestuurlijk stelsel
Directie:	Bestuurs- en managementadvisering
Datum behandeling college	27-05-2025
Datum adviesaanvraag:	28-04-2025
Deadline ontvangst advies:	11-7-2025
Advies mailen naar:	Thijs.de.groot@amsterdam.nl; e.vanslijpe@amsterdam.nl
Meegestuurde stukken:	• Voorgenomen bestuurlijke reactie op de evaluatie bestuurlijk stelsel Amsterdam • Bestuurlijke rapportage evaluatie BS Amsterdam van Necker • Onderzoeksrapport evaluatie BS Amsterdam van Necker • Memo BC Weesp over de bestuursvorm Weesp met de samenvatting interviews en de aanbiedingsbrief voor het college
Heeft er consultatie vooraf plaatsgevonden?	Interviews met een aantal leden van DB's, SDC's en Bestuurscommissie Weesp

Invullen door stadsdeel:

Stadsdeel:	Stadsdeel Noord
Procesbegeleider:	Peter Sijtsma, Tijmen Zwarts
Datum weekstart/staf:	17 juni
Datum stadsdeelcommissie:	Nvt
Datum dagelijks bestuur:	8 juli
Registratienr. (optioneel):	

Over gevraagde adviezen: Conform de Verordening stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022:

- (art. 12, lid 1) betrekken college en BM het DB bij voorbereiding van stedelijke kaders als deze kaders betrekking hebben op taken en bevoegdheden van DB of DB een rol krijgt in uitvoering van die kaders, of
- (art. 12, lid 2) als college of BM voornemens is over stedelijke kaders een besluit te nemen of voornemens is een ander besluit te nemen waarbij belangen van een of meer stadsdelen zijn betrokken, in ieder geval bij het vaststellen van bestemmingsplannen, wint college of BM bij DB advies in.

DB legt deze adviesaanvragen voor aan SDC (art. 19).
Bij besluitvorming maakt DB inzichtelijk wat het advies van SDC is en hoe eventuele voorstellen of moties als bedoeld in art. 30, lid 3, zijn verwerkt. DB neemt het advies van SDC over indien het is vastgesteld met meerderheid van stemmen en past binnen stedelijke en budgettaire kaders. DB kan uitsluitend schriftelijk met zeer zwaarwegende redenen afwijken van het advies of voorstel van SDC. (art. 19, lid 5) Als standpunten van stadsdeelcommissieleden bij uitbrengen van advies uiteenlopen, worden in het advies standaard alle verschillende standpunten binnen commissie kenbaar gemaakt. (art. 30, lid 5)

Adviesvraag college

Dit voorjaar zijn twee evaluaties uitgevoerd over onderdelen van het bestuurlijk stelsel in gemeente Amsterdam. De eerste evaluatie richt zich op de doorontwikkeling van het bestuurlijk stelsel en is uitgevoerd door het bureau Necker. Deze evaluatie geeft uitvoering aan de motie van raadslid De Grave-Verkerk, die door de raad is aangenomen op 8 juli 2021 (motie 540.21, TA2021-000852). De tweede evaluatie heeft betrekking op de bestuursvorm voor het stadsgebied Weesp die is afgesproken bij de fusie met de gemeente Amsterdam in 2022 en is vastgelegd in het bestuursakkoord met Weesp.

Het college heeft een voorgenomen bestuurlijke reactie over de evaluatie bestuurlijk stelsel 2025 opgesteld mede op basis van beide evaluaties. Het college vraagt u om uw visie op de voorgenomen bestuurlijke reactie te geven. Tevens geven we in overweging in uw advies voor zover voor u relevant voorstellen en suggesties mee te geven over de

volgende vragen. Deze worden ook in de adviesaanvragen aan de SDC's en de Bestuurscommissie Weesp gesteld en in de discussienota voor de raadscommissie SED.

- Hoe kunnen de DB's en SDC's hun bijdrage aan participatie versterken, waaronder het bereiken van nu minder vertegenwoordigde inwoners?
- Wat zou helpen om de controlerende rol van de SDC's op de DB's beter te laten werken?
- Hoe kunnen de stedelijke adviesaanvragen aan de stadsdelen en de advisering daarop verder worden toegespitst op aspecten, die voor de stadsdelen relevant zijn, en kan de kwaliteit van dit adviesproces verder worden verbeterd?
- Welke meerwaarde en mogelijkheden ziet u om het onderlinge samenspel tussen de Raad en SDC's te versterken?
- Welke adviezen geeft u mee om te komen tot een andere lange termijn ontwikkelaanpak om het bestuurlijk stelsel te versterken dan die van de afgelopen decennia?

Om DB's en SDC's van de stadsdelen en de Bestuurscommissie Weesp de ruimte te geven ieder vanuit hun eigen rol en perspectief hun visie te geven, ontvangen zij ieder een eigen adviesaanvraag.

Bij deze adviesaanvraag heeft u 6 weken de tijd om te adviseren. Het is van belang om uw adviezen voor de zomer binnen te hebben, zodat er in het zomerreces voldoende tijd is om de adviezen te verwerken in de definitieve bestuurlijke reactie en de wijziging van de Verordening op de stadsdelen en het stadsgebied Weesp. De gewijzigde Verordening wordt najaar 2025 ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad. Dit is noodzakelijk vanwege de voorbereidingen van de gemeenteraadverkiezingen 2026. We zien uw advies graag tegemoet.

Advies dagelijks bestuur

Advies van het dagelijks bestuur aan het college

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Noord herkent zich in de constatering dat de vorige stelselwijziging (2022) de samenwerking tussen DB's en B&W heeft verbeterd en de positie van de stadsdeelcommissies heeft versterkt. Het voornemen om het stelsel niet fundamenteel te wijzigen onderschrijven wij. De vier ambities in de concept collegereactie (verduidelijken rol en positie DB, verhelderen juridische taken en bevoegdheden, versterken van samenwerking en samenspel, participatie en toegankelijkheid bestuur) zijn in onze ogen goede stappen om het stelsel te versterken

Het dagelijks bestuur maakt in deze reactie een onderscheid tussen de formele taken en bevoegdheden die zij in de huidige verordening toegedeeld heeft gekregen en de rollen die de dagelijkse besturen daarnaast spelen in het bevorderen van participatie en een goed en helder samenspel tussen bestuur, ambtelijke organisatie en bewoners en organisaties in de verschillende stadsdelen.

De formele taken en bevoegdheden worden door ons als dagelijks bestuur van stadsdeel Noord als vanzelfsprekend al uitgevoerd. Wij hebben een adviserende rol en we zorgen voor zo veel mogelijk nabijheid van de bewoners. Daarnaast hanteren we in de praktijk een instrumentarium waarmee we de taken die we hebben handen en voeten geven. Hieronder komende deze terug in de reacties die we formuleren op de verschillende vragen die door het college aan ons als DB zijn gesteld.

1. Hoe kunnen de DB's en SDC's hun bijdrage aan participatie versterken, waaronder het bereiken van nu minder vertegenwoordigde inwoners?

Het dagelijks bestuur zet zich, in samenwerking met de stadsdeelcommissie, actief in om de politieke nabijheid van het stadsdeelbestuur te vergroten en een brugfunctie te vervullen in het participatieproces. Daarbij wordt structureel aandacht besteed aan het breed en inclusief uitvragen van bewoners, zodat alle groepen in de samenleving – ook zij die nu minder vertegenwoordigd zijn, of zij die minder vertrouwen hebben gekregen in de politiek – zo veel mogelijk worden betrokken.

Het stadsdeel werkt daartoe via buurtcoalities, bewonersplatforms en informele netwerken aan duurzame relaties met bewoners uit alle lagen van de bevolking. Extra inzet en (ambtelijke) borging van deze sociale structuren zijn essentieel om de participatieve kracht te behouden en verder te versterken in de komende jaren.
Bij het opstellen van participatieplannen en het beoordelen van participatieverslagen laat het dagelijks bestuur zich tijdens de stafbesprekingen adviseren door een intern team dat zich richt op democratisering.

2. Wat zou helpen om de controlerende rol van de SDC's op de DB's beter te laten werken?
Het dagelijks bestuur ziet graag dat er een structureel scholingsaanbod komt voor leden van de stadsdeelcommissies. Partijen in de commissies die tevens in de gemeenteraad zijn vertegenwoordigd, kunnen vaak gebruik maken van een grotere organisatie; en bij grotere partijen ook van een, in partijverband georganiseerd, scholingsaanbod. Partijen die niet in de raad zitten, hebben die luxe vaak niet. Daarbij gaat het om kennis van mandatering, sturingsmogelijkheden en de inzet van beschikbare instrumenten om de controlerende en adviserende rol effectief te kunnen vervullen.

Amsterdam onderscheidt zich binnen Nederland o.a. door zijn unieke bestuurlijke stelsel waarin stadsdelen een flinke rol (kunnen) spelen. Vanwege het ontbreken van een landelijke blauwdruk is het van belang om gerichte scholing aan te bieden. In de praktijk constateert het dagelijks bestuur dat er bij de installatie van nieuwe stadsdeelcommissies en besturen weinig mogelijkheden zijn voor dergelijke scholing, tenzij deze op eigen initiatief wordt aangevraagd binnen de organisatie.

Daarnaast ziet het dagelijks bestuur kansen in het organiseren van structurele reflectiegesprekken tussen dagelijks bestuurders en de stadsdeelcommissieleden. Deze gesprekken kunnen bijdragen aan een gezamenlijke versterking van hun rol, zowel in de controle als in het samenspel met het bestuur.

3. Hoe kunnen de stedelijke adviesaanvragen aan de stadsdelen en de advisering daarop verder worden toegespitst op aspecten die voor de stadsdelen relevant zijn, en kan de kwaliteit van dit adviesproces verder worden verbeterd?
Het dagelijks bestuur ziet kansen om de kwaliteit en relevantie van de stedelijke adviesaanvragen te verbeteren door deze tijdiger te aan te kondigen bij het stadsdeelbestuur door het actief delen van de bestuurlijke termijnagenda, opgesteld en beheerd door de agendakamer. Op dit moment bereiken de stedelijke adviesaanvragen het bestuur en de stadsdeelcommissie vaak laat, terwijl er doorgaans harde deadlines aan zijn verbonden. Dit zorgt bij de stadsdeelcommissies voor grote tijdsdruk, waardoor het lastig is om zorgvuldig en onderbouwd advies uit te brengen. De adviesvragen betreffen doorgaans omvangrijke projecten met grote impact op het stadsdeel. Om het stadsdeel in staat te stellen hier adequaat op te adviseren en de controlerende rol van de stadsdeelcommissie te versterken, is vroegtijdige signalering van aankomende adviesaanvragen essentieel.

Dagelijks bestuurders krijgen regelmatig tijdens portefeuillehoudersoverleggen teruggekoppeld hoe de adviezen vanuit het stadsdeel zijn meegenomen in de stedelijke besluitvorming. Dit zou verder versterkt kunnen worden door tijdens PHO's actief te besluiten over de terugkoppeling aan de stadsdeelcommissies wat met stadsdeeladviezen is gedaan. Daarmee kan het dagelijks bestuur tijdens de stadsdeelcommissievergaderingen ook verantwoording afleggen over hoe de inbreng van het stadsdeel is verwerkt, wat bijdraagt aan transparantie en lerend vermogen binnen het adviesproces.

4. Welke meerwaarde en mogelijkheden ziet u om het onderlinge samenspel tussen de Raad en SDC's te versterken?
Het dagelijks bestuur laat de beantwoording van de vraag met betrekking tot de relatie tussen de gemeenteraad en de stadsdeelcommissie aan de stadsdeelcommissie.

5. Welke adviezen geeft u mee om te komen tot een andere lange termijn ontwikkelaanpak om het bestuurlijk stelsel te versterken dan die van de afgelopen decennia?
Het dagelijks bestuur adviseert om te werken aan een structurele jaarlijkse rapportage aan het college over de ontwikkelingen binnen de stadsdeelgebieden in het sociale domein, op het gebied van de ontwikkelingen in het

stadsdeel en de realisatie van de coalitieakkoorden. Momenteel ontbreekt een vast moment waarop het dagelijks bestuur richting het college en/of de gemeenteraad rapporteert over de voortgang van stadsdeelprojecten, uitvoering van het coalitieprogramma en de daarbij horende doelstellingen en onderliggende uitdagingen. Een jaarlijkse rapportage zou bijdragen aan transparantie, verantwoording over het uitgevoerd beleid.

Daarnaast stelt het dagelijks bestuur voor om bij de start van de volgende bestuursperiode een stad brede werkgroep op te richten namens het college, de dagelijkse besturen, de gemeenteraad en de stadsdeelcommissies. Deze werkgroep richt zich op de doorontwikkeling van het bestuurlijk stelsel. Het stelsel is van ons allemaal, en het is daarmee een gezamenlijke verantwoordelijkheid om het effectief, transparant en toekomstbestendig te laten functioneren. Deze werkgroep zou ook kunnen werken aan het eerder benoemde scholingsaanbod.

Reactie college op advies dagelijks bestuur